

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, https://www.finarbitr.cz

Navrhovatel

Zástupce

Mgr. Miroslav Krutina
advokát
IČO 630 60 990
Vyšehradská 423/27
128 00 Praha 2

Instituce

Česká pojišťovna a.s.
IČO 452 72 956
Spálená 75/16
110 00 Praha 1

Č. j. FA/SR/ZP/1949/2016 - 10

Praha 11. 12. 2018

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 27. 12. 2016 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve věci určení neplatnosti pojistné smlouvy č. ■ ze dne 14. 12. 2011 a vydání bezdůvodného obohacení ve výši 53.000 Kč, o námitkách Navrhovatele ze dne 21. 8. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1949/2016 – 5, a námitkách Instituce ze dne 28. 8. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1949/2016 – 6, proti nálezů finančního arbitra ze dne 18. 8. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1949/2016 – 4, takto:

- I. **Námitky navrhovatele, ■, doručené finančnímu arbitrovi dne 21. 8. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1949/2016 – 5, se zamítají a nález finančního arbitra ze dne 18. 8. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1949/2016 – 4, se podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.**
- II. **Námitky instituce, Česká pojišťovna a.s., IČO 45272956, se sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1, doručené finančnímu arbitrovi dne 28. 8. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1949/2016 – 6, se zamítají a nález finančního arbitra ze dne 18. 8. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1949/2016 – 4, se podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.**

Odůvodnění:

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se domáhá určení neplatnosti pojistné smlouvy a vydání bezdůvodného obohacení z neplatné pojistné smlouvy.

Finanční arbitr rozhodl ve sporu mezi Navrhovatelem a Institucí nálezem ze dne 18. 8. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1949/2016 – 4 (dále jen „Nález“).

Finanční arbitr zjistil, že dne 14. 12. 2011 uzavřel Navrhovatel s Institucí pojistnou smlouvu č. ■ označenou jako *Životní pojištění XPres*, s počátkem pojištění dne 15. 12. 2011 a pojistnou dobou 30 let, s pojištěním pro případ smrti nebo dožití Navrhovatele, s pojistnou

částkou pro případ smrti ve výši 150.000 Kč a kapitálové hodnoty pojištění a v případě dožití ve výši kapitálové hodnoty pojištění, s celkovým měsíčním běžným pojistným ve výši 1.000 Kč (dále jen „Pojistná smlouva“).

Finanční arbitr zjistil, že Pojistná smlouva obsahuje prohlášení pojistníka, že „[j]ako pojistník potvrzují, že jsem při uzavření pojistné smlouvy převzal(a) ŽP-VPP-DIM-0001 a ŽP-DPP-DIM-0003 pro sjednaná pojištění a byl(a) s nimi seznámen(a).“ Finanční arbitr nezjistil, že by se součástí Pojistné smlouvy nestaly Všeobecné pojistné podmínky pro životní pojištění schválené představenstvem České pojišťovny a.s. dne 14. 9. 2004 pod č. j. 4 verze ŽP-VPP-DIM-0001 (dále jen „Všeobecné pojistné podmínky“) a Doplnkové pojistné podmínky životního pojištění verze ŽP-DPP-DIM-0003 (dále jen „Doplnkové pojistné podmínky“).

Finanční arbitr v řízení zjistil, že smluvní ujednání Doplnkových pojistných podmínek, konkrétně čl. 1 bod 3.1 a 3.2 Doplnkových pojistných podmínek o nákladech, která stanoví, že „3.1. Pojistitel je oprávněn od data počátku pojištění první den každého zúčtovacího období snižovat kapitálovou hodnotu pojištění o počáteční a správní náklady stanovené podle pojistně technických zásad pojistitele“ a „3.2. Pojistitel je oprávněn započítat pojistníkovi inkasní náklady za každé zaplacené pojistné.“, čl. 1 bod 1.6 a 1.7 Doplnkových pojistných podmínek, která upravují strhávání rizikového pojistného tak, že „1.6. Pojistitel je oprávněn od data počátku pojištění první den každého zúčtovacího období snižovat kapitálovou hodnotu pojištění o rizikové pojistné za základní pojištění. 1.7. Rizikové pojistné za základní pojištění stanoví pojistitel podle pojistně technických zásad pojistitele, především s ohledem na pohlaví a věk pojištěného, pojistnou částku platnou pro aktuální zúčtovací období a na zdravotní stav pojištěného k datu sjednání pojištění nebo k datu poslední změny pojistné částky nebo pojistného.“ a čl. 8 odst. 3 Všeobecných pojistných podmínek upravující odkupné tak, že „[v]ýši odkupného pojistitel stanoví podle pojistně technických zásad.“, jsou neplatná podle § 37 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění ke dni uzavření Pojistné smlouvy (dále jen „starý občanský zákoník“), protože jsou neurčitá.

Při posuzování oddělitelnosti neplatných smluvních ujednání od ostatních částí Pojistné smlouvy finanční arbitr musel dovést neplatnost Pojistné smlouvy jako celku, neboť nezjistil, že by bylo možné oddělit neplatná ujednání o nákladech a rizikovém pojistném od ostatních ujednání Pojistné smlouvy, protože nedovodil vůli Instituce uzavřít Pojistnou smlouvu, která by poskytovala Navrhovateli pojistnou ochranu a správu investice bezúplatně.

Po posouzení námitky promlčení, kterou Instituce v řízení důvodně vznesla k nároku Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení, a po zúčtování plnění stran neplatné Pojistné smlouvy, finanční arbitr dospěl k závěru, že Instituce je povinna vydat Navrhovateli bezdůvodné obohacení ve výši 2.646 Kč.

3. Námítky Navrhovatele

Navrhovatel napadá výrok II. a III. Nálezu.

Navrhovatel namítá chybný způsob zúčtování vzájemných pohledávek Navrhovatele a Instituce podle § 457 starého občanského zákoníku provedený finančním arbitrem, který nejprve aplikoval námitku promlčení vznesenou Institucí a teprve následně zaúčtoval nepromlčené částky, které si smluvní strany na základě neplatné Pojistné smlouvy plnily. Navrhovatel má za to, že finanční arbitr nesprávně interpretoval rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 52/2002, když z něho postup zvolený finančním arbitrem nevyplývá, právě naopak.

Navrhovatel argumentuje, že finanční arbitr zúčtovává vzájemně poskytnutá plnění z úřední povinnosti, bez vůle stran, a případná námitka promlčení nemůže mít na vzájemné zúčtování vliv. Navrhovatel tvrdí, že se zúčtovávají vzájemně poskytnutá plnění, nikoliv pouze nepromlčené pohledávky z titulu bezdůvodného obohacení, jak dovozuje finanční arbitr.

Navrhovatel argumentuje, že ustanovení § 457 starého občanského zákoníku je založeno na principu *restitutio in integrum*, který předpokládá podmíněnost závazků tak, aby si smluvní strana nemohla nechat obdržené plnění z neplatné smlouvy a zároveň vymoci zpět své vlastní plnění druhé smluvní straně. Postup finančního arbitra však právě tuto situaci umožňuje a vytváří mezi stranami zjevnou nespravedlnost.

Navrhovatel odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2014, sp. zn. 28 Cdo 1128/2014, ve kterém Nejvyšší soud zaúčtoval poskytnutá plnění (bezdůvodná obohacení) a to podle zásady priority, tedy na bezdůvodné obohacení nejdříve vzniklé. Finanční arbitr měl rovněž postupovat podle zásady priority a zaúčtovat plnění Instituce na pojistné placené Navrhovatelem postupně od vzniku smlouvy do současnosti.

Navrhovatel namítá, že Instituce vznesla námitku promlčení v rozporu s dobrými mravy, když z konkrétních okolností týkajících se uzavření Pojistné smlouvy vyplývá, že Instituce úmyslně a soustavně jednala v rozporu s Pojistnou smlouvou, když strhávala Navrhovateli neoprávněně poplatky a náklady a alokovala obdržené pojistné mimo Navrhovatelem určené fondy. Navrhovatel odkazuje na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 8. 11. 2016, sp. zn. ÚS 2700/15, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2002, sp. zn. 25 Cdo 1839/2000, a rozhodnutí ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. 25 Cdo 2593/2011.

Navrhovatel doplňuje, že je v rozporu s dobrými mravy, aby zaviněné a úmyslné jednání Instituce bylo aprobováno v objektivní tříleté promlčecí lhůtě.

Navrhovatel vznáší námitku promlčení práva Instituce na vydání bezdůvodného obohacení z neplatné Pojistné smlouvy, a to ve vztahu ke všem plněním poskytnutým Navrhovateli v období tří let před podáním návrhu na zahájení řízení před finančním arbitrem.

Navrhovatel na základě výše uvedeného požaduje, aby finanční arbitr Nález změnil a rozhodl tak, jak Navrhovatel požadoval v návrhu na zahájení řízení, resp. dle jeho doplnění v průběhu řízení.

4. Námítka Instituce

Námítka Instituce směřují proti výrokům II. a IV. Nálezu.

Instituce odmítá závěr finančního arbitra o neplatnosti Pojistné smlouvy pouze z důvodu neurčitosti jejich ujednání o počátečních a správních nákladech a rizikovém pojistném a jejich neoddělitelnosti od ostatních ujednání Pojistné smlouvy, když finanční arbitr zároveň konstatoval, že neshledal neplatnost žádné z podstatných náležitostí Pojistné smlouvy, ani že by se Navrhovatel dovolal relativní neplatnosti Pojistné smlouvy pro omyl včas.

Instituce argumentuje, že předpokladem určitosti právního jednání je označení jeho předmětu takovým způsobem, aby byl nezaměnitelně rozpoznatelný od jiných předmětů. Instituce opakuje, že zákon nevyžaduje, a ani v době sjednání Pojistné smlouvy nevyžadoval, vyčíslení počátečních a správních nákladů ani jednotlivých složek pojistného (včetně rizikového pojistného) přesnou částkou. Naopak právní úprava s obdobnou konstrukcí počítá ve více odvětvích, kde je rovněž žádoucí předem nestanovit přesnou částku, nýbrž ponechat ji na budoucím výpočtu (např. plnění vázáno na rozsah vzniklé škody, skutečně vynaložených nákladů, úvěr s pohyblivou úrokovou mírou).

S obdobným způsobem určení přitom počítá sám zákon o pojistné smlouvě při definici odkupného. V § 3 písm. x) zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“), stanoví, že odkupným se rozumí část nespotřebovaného pojistného ukládaná pojistitelem jako technická rezerva vypočtená pojistně matematickými metodami k datu zániku pojištění.

V posuzovaném případě si Navrhovatel s Institucí sjednali životní pojištění pro případ smrti nebo dožití s pojistnou částkou pro případ smrti ve výši 150.000 Kč. Navrhovatel svým podpisem potvrdil, že se seznámil s pojistnými podmínkami, současně obdržel modelový příklad k investičnímu životnímu pojištění.

Instituce argumentuje, že pojišťovnictví je postaveno na hodnocení a vážení rizik konkrétního případu a tvrdí, že individualizace pojistného vztahu každého konkrétního zákazníka ze strany Instituce, kterou předvídá i zákon o pojistné smlouvě, vylučuje, aby byly počáteční a správní náklady, stejně jako složka rizikového pojistného nebo výše plnění (odkupného), stanovovány pro každého stejnou fixní částkou a předem, proto je Instituce kalkuluje podle pojistně technických zásad. Instituce tvrdí, že neměla v době uzavření Pojistné smlouvy povinnost Navrhovatele informovat o existenci interních pojistně matematických zásad.

Oproti tomu, Navrhovatel byl informován o existenci počátečních a správních nákladů jako součásti běžného pojistného v čl. 1 bodě 3 Doplňkových pojistných podmínek, který je podle Instituce dostatečně určitý. Pro případ, že by Navrhovatel naznal, že informace ohledně způsobu výpočtu počátečních a správních nákladů, příp. dalších ujednání a parametrů Pojistné smlouvy, nebyla dostatečná nebo dostatečně určitá, mohl se na ni Instituce dále dotázat, Pojistnou smlouvu vypovědět nebo se dovolat relativní neplatnosti Pojistné smlouvy, což však Navrhovatel neučinil.

Instituce dále odmítá závěr finančního arbitra o neurčitosti ujednání o rizikovém pojistném a odkazuje na § 66 odst. 2 písm. g) zákona o pojistné smlouvě, podle kterého musí být zájemci před uzavřením pojistné smlouvy týkající se pojištění osob oznámena informace o výši pojistného za každé sjednané soukromé pojištění včetně doplňkového soukromého pojištění, nikoliv však informace o rozčlenění takového pojištění. Instituce jako příklad uvádí pojištění stavby pro případ působení několika různých pojistných nebezpečí, které také není v rámci pojistného dále strukturováno, byť není zřejmé, která část pojistného se vztahuje např. k pojištění stavby pro případ požáru a která k pojištění pro případ povodně.

V případě životního pojištění by s ohledem na jeho dlouhodobost neměla informace o členění pojistného ani dostatečnou vypovídací hodnotu. Výše pojistného totiž závisí na parametrech pojištění, jakými jsou např. vstupní věk pojištěného, sjednaná pojistná doba a sjednaná pojistná částka a výše rizikového pojistného za pojištění pro případ smrti, která se mění každý rok v závislosti na věku pojištěného. Ačkoliv se rozklad pojistného v průběhu trvání pojištění mění, běžné pojistné, které hradí klient, je stále ve stejné výši.

Instituce namítá, že tyto změny nejsou vyjádřeny číselně ve smluvní dokumentaci, jelikož jsou specifické pro každou pojistnou smlouvu. Instituce argumentuje, že právě proto, aby pojistník obdržel aktuální informaci o stavu svého pojištění, zakládá mu § 58 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě právo kdykoliv během trvání soukromého pojištění požadovat po pojistiteli sdělení o tom, kolik by činila výše odkupného.

Instituce má za to, že ustanovení § 2 zákona o pojistné smlouvě bylo v případě Pojistné smlouvy beze zbytku naplněno, když Instituce postupovala v souladu s pojistnými podmínkami a umisťovala část běžného pojistného určeného pro jednotlivá životní pojištění tak, aby byla schopna dostát svým závazkům, zároveň nebyla povinna sdělovat Navrhovateli „konkrétní (minimální) procento alokace pojistného, které je určeno pojistně matematickými metodami“. Nesjednání alokačního procenta nemůže způsobit neplatnost smluvního ujednání.

Instituce argumentuje, že Navrhovatel měl vědomost o důvodech údajné neplatnosti již v době uzavření Pojistné smlouvy, neboť v tu dobu již věděl o všech skutečnostech, na kterých nyní finanční arbitr zakládá údajnou neplatnost Pojistné smlouvy.

Pokud by se finanční arbitr snažil o (pozitivní) výklad Pojistné smlouvy, což však podle Instituce nikdy neudělal, dospěl by nutně k závěru, že smluvní strany nejenže dospěly

ke shodě ohledně jeho esenciálních náležitostí, ale i sjednaly způsob výpočtu počátečních a správních nákladů, stejně jako rizikového pojistného, a nemohl by uzavřít, že je Pojistná smlouva pro jejich neurčitost jako celek neplatná. InSTITUTE vyvrací závěr finančního arbitra o tom, že by bez sjednaných nákladů a poplatků Pojistnou smlouvu nikdy neuzavřela, resp. označuje jej pouze za spekulativní, neboť podle jejího názoru poplatková povinnost Navrhovatele z Pojistné smlouvy jednoznačně vyplývá. Ostatně ani sám Navrhovatel nepovažuje ujednání o počátečních a správních nákladech, rizikovém pojistném, odkupném a alokaci pojistného za neurčité, když se v návrhu dovolával relativní neplatnosti Pojistné smlouvy pro své uvedení v omyl.

Institute navrhuje, aby finanční arbitr v námitkovém řízení změnil Nález tak, že zamítne návrh Navrhovatele v plném rozsahu.

5. Řízení o námitkách

Zákon o finančním arbitrovi zaručuje podle § 16 odst. 1 stranám sporu právo podat proti nálezu finančního arbitra odůvodněné námitky, a to v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení nálezu; včasné podané námitky mají odkladný účinek. Podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje o námitkách rovněž finanční arbitr, který nález potvrdí nebo změní. Jelikož zákon o finančním arbitrovi upravuje náležitosti námitek a zásady řízení o námitkách pouze částečně, postupuje finanční arbitr podle těch ustanovení správního řádu, která upravují odvolání jako řádný opravný prostředek a průběh odvolacího řízení (srov. § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 a násl. a § 141 odst. 9 správního řádu).

Finanční arbitr posoudil námitky Navrhovatele a Institute jako přípustné odůvodněné námitky ve smyslu § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81, 82 a 83 správního řádu.

Finanční arbitr nepovažuje za nutné znovu definovat a vykládat sporná ujednání Pojistné smlouvy tak, jak učinil v Nálezu ani vyjadřovat se k těm námitkám, které účastníci řízení vznesli již v řízení před vydáním Nálezu a nedoložili je jinými podklady. Smyslem vypořádání tvrzení účastníků řízení a hodnocení podkladů v řízení před finančním arbitrem není, stejně jako v řízení soudním, podrobné vyvracení každého tvrzení účastníků a provádění každého předloženého či označeného podkladu. V tomto směru finanční arbitr odkazuje na závěry Ústavního soudu v rozhodnutí ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, že „[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná“.

Finanční arbitr vedle posouzení správnosti Nálezu vzhledem k podaným Námitkám Navrhovatele a Institute současně posoudil, zda v řízení postupoval v souladu se zákonem a ostatními právními předpisy, především zda byl k vydání Nálezu příslušný, zda nepřekročil svou pravomoc, zda v řízení postupoval v souladu s procesně-právními předpisy, zejména zda dbal a šetřil práv účastníků řízení, jednal v souladu se zásadou legitimního očekávání, nezneužil správního uvážení, účastníky řízení řádně poučoval či zda neporušil některou další ze základních zásad činnosti správních orgánů vtělených do úvodních ustanovení správního řádu, případně jestli k takovému závěru není alespoň důvodné podezření.

Finanční arbitr ve věci samé v mezích své pravomoci a působnosti dané zákonem o finančním arbitrovi rozhodl Nálezem, tedy takovou formou rozhodnutí, kterou mu ukládá § 15 zákona o finančním arbitrovi. Vzhledem k povaze věci, její složitost a žádostem o prodloužení lhůty ze strany Institute je finanční arbitr toho názoru, že v řízení postupoval bez průtahů a rozhodl v přiměřené lhůtě (§ 6 správního řádu, § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi). Finanční arbitr rozhodl Nálezem podle svého nejlepšího vědomí

a svědomí, nestranně, spravedlivě a na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy (§ 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, § 2 odst. 4 správního řádu).

Nález obsahuje jak výrokovou část, tak detailní odůvodnění a poučení účastníků řízení (§ 15 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi). Odůvodnění Nálezu zachycuje veškeré úvahy finančního arbitra a provedené právní posouzení zjištěného skutkového stavu, včetně uvedení všech právních předpisů, které finanční arbitr aplikoval, a vypořádání se se všemi relevantními podklady, které měl finanční arbitr k dispozici od účastníků řízení, případně které si v řízení i sám vyžádal.

Finanční arbitr po posouzení průběhu řízení a všech úkonů v řízení s ohledem na výše uvedené nezjistil, že by v řízení nepostupoval v souladu s právními předpisy a nerespektoval při tom rovněž zásady řízení před finančním arbitrem podle zákona o finančním arbitrovi a zásady správního řízení obsažené v § 2 – 8 správního řádu.

5.1 Neplatnost ujednání o nákladech a rizikovém pojistném

Finanční arbitr nevyložil ani nedovodil, že počáteční, správní náklady a rizikové pojistné musí být vyjádřeny přesnou částkou, ale vyložil, že s přihlédnutím k zákonnému požadavku určitosti musí být náklady upraveny takovým způsobem, ze kterého bude nepochybná jejich výše, např. 10 % ročního pojistného nebo vzorec, na základě kterého by byla výše těchto nákladů určitelná atd.

Finanční arbitr znovu odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 19. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 573/2005, že „[z]ávěr o neurčitosti právního úkonu předpokládá, že ani jeho výkladem nelze dospět k nepochybnému poznání, co chtěl účastník projevit“, tedy že právní úkon je určitý, pokud lze jeho obsah zjistit výkladem.

Způsob, jakým jsou náklady a rizikové pojistné upraveny v Doplňkových pojistných podmínkách však nedává jakékoliv výkladové vodítko pro určení jejich faktické výše, protože čl. 1 bod 3.1, 1.6 a 1.7 Doplňkových pojistných podmínek odkazují na pojistně technické zásady, které Pojistná smlouva, Všeobecné pojistné podmínky ani Doplňkové pojistné podmínky blíže nevymezují, a tudíž nelze jejich obsah poznat, a to ani za pomoci výkladových pravidel. Daná ujednání čl. 1 bodu 3.1, 1.6 a 1.7 jsou proto ve smyslu § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku neurčitá, závisí-li určení nákladů a rizikového pojistného na pojistně technických zásadách, které Pojistná smlouva, Všeobecné ani Doplňkové pojistné podmínky samy nedefinují.

Skutečnost, že právní předpisy nestanoví náklady, poplatky a rizikové pojistné jako podstatnou náležitost pojistných smluv, neznamená, že by smluvní strany pojistné smlouvy neměly povinnost dodržovat obecné náležitosti kladené na každý právní úkon, tedy jeho určitost a srozumitelnost. K argumentaci Instituce pojištěním stavby, kde též není pojistné rozloženo na platby za různá pojistná rizika, finanční arbitr poukazuje na skutečnost, že je nutné rozlišovat mezi pojištěním, které je rezervotvorné, a pojištěním, které není rezervotvorné. Pojištění stavby není pojištěním rezervotvorným, tj. při výpovědi tohoto pojištění, pojišťovna nevyplácí žádné odkupné, neboť celé pojistné je spotřebováno na krytí rizik a poplatky. Naproti tomu Pojistná smlouva je pojištěním rezervotvorným, tj. pojišťovna nespoteřovává celé zaplacené pojistné na krytí rizik a poplatků, ale vytváří rezervu, resp. kapitálovou hodnotu Pojistné smlouvy, která je Navrhovateli vyplacena v případě dožití nebo kterou poníženu o poplatky vyplatí Navrhovateli v případě předčasného ukončení Pojistné smlouvy.

Z výše uvedeného je tedy patrné, že výše strhávaného rizikového pojistného a poplatků (nákladů) má podstatný vliv na výši plnění při dožití či na výši odkupného. Z tohoto důvodu finanční arbitr konstatuje, že u Pojistné smlouvy není ujednání o strhávání nákladů nebo

rizikového pojistného žádným minoritním ujednáním, jak Instituce argumentuje, ale je ujednáním zásadním, pro nějž není požadavek na určité sjednání nepřiměřený.

Finanční arbitr souhlasí s Institucí, že každá pojistná smlouva o životním pojištění má svůj individuální charakter daný pojistným produktem, výší pojistného, frekvencí placení pojistného, výší pojistné částky pro smrt, případnými dalšími úrazovými připojištění, nicméně tato individualizace nespočívá v tom, že pojistník má s Institucí možnost si individuálně dohodnout výši nákladů a rizikového pojistného, ale v tom, že Instituce podle parametrů pojistné smlouvy a podle své metodiky (pojistně matematických metod) vypočte výši nákladů a rizikového pojistného.

Finanční arbitr je přesvědčen, že odkazují-li ujednání Doplnkových pojistných podmínek na dokument (pojistně technické zásady) obsahující způsob výpočtu nákladů a rizikového pojistného, který je Navrhovateli objektivně nepřístupný (finanční arbitr na základě vyjádření Instituce zná pouze mechanismus výpočtu počátečních a správních nákladů), a se kterým Instituce Navrhovatele před uzavřením smlouvy neseznámila, jedná se o způsob ujednání nákladů a rizikového pojistného, který je neurčitý a ve smyslu § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku neplatný.

Skutečnost, že se rizikové pojistné na smrt v čase mění, nevylučuje možnost přesného sjednání výše rizikového pojistného na jednotlivé roky, např. tabulkou s rozepsanou výší rizikového pojistného v jednotlivých letech podle věku pojistníka.

Ačkoli dokument pojistné technické zásady existoval již v době uzavření Pojistné smlouvy, Instituce v řízení výslovně potvrdila, že nikdy ani nezamýšlela s ním Navrhovatele seznámit, natož pak aby jej učinila platnou součástí Pojistné smlouvy.

Finanční arbitr tak setrvává na závěru, že ujednání čl. 1 bodu 1.6, 1.7, 3.1 a Doplnkových pojistných podmínek o strhávání rizikového pojistného, počátečních a správních nákladů jsou neurčitá, a tudíž neplatná ve smyslu § 37 odst. 1 starého občanského zákoníku.

Jak finanční arbitr odkázal již v Nálezu, absolutně neplatnou smlouvu nemůže zhojit ani následné chování smluvních stran v intencích této smlouvy. Je tedy bezpředmětná námitka Instituce, že po dobu jejího trvání postupovala „v souladu s pojistnými podmínkami“ a že Navrhovatel platnost Pojistné smlouvy ihned po jejím uzavření nerozporoval, ani se nedotazoval na její parametry.

Za bezpředmětnou pak považuje finanční arbitr nejasnou námitku Instituce o tom, že by Pojistnou smlouvu snad uzavřela i bezúplatně, neboť Instituce se při zdůvodnění této námitky omezila pouze na strohé konstatování, že taková situace nemohla v posuzovaném případě nastat z důvodu „jasného sjednání poplatkové struktury“.

Stejně tak finanční arbitr odmítá námitku Instituce, že Navrhovatel nerozporoval určitost (platnost) poplatkové struktury Pojistné smlouvy a dovolával se pouze její relativní neplatnosti, neboť tato námitka odporuje nejen závěrům vysloveným finančním arbitrem v Nálezu, ale zejména pak samotnému návrhu na zahájení řízení před finančním arbitrem a tomu, čeho se Navrhovatel v řízení před finančním arbitrem domáhá.

5.2 Neplatnost ujednání o odkupném

Ustanovení § 3 písm. x) zákona o pojistné smlouvě nenahrazuje z hlediska požadavku určitosti povinnost účastníků Pojistné smlouvy si určitě sjednat způsob určení výše odkupného. Určitý způsob sjednání je takový způsob, podle kterého si v každém smluvním okamžiku může každá ze smluvních stran vypočítat výši odkupného tj. Instituce i Navrhovatel (má-li k dispozici určitá nezbytná vstupní data např. kapitálovou hodnotu).

Ujednání o odkupném není nic jiného než způsob vypořádání práv a povinností z Pojistné smlouvy při jejím zániku. Finanční arbitr tedy nepovažuje požadavek na určité sjednání způsobu, jak se při zániku vypořádají práva a povinnosti stran, za nepřiměřený.

Neuvedení způsobu výpočtu odkupného vede k tomu, že ani finanční arbitr není schopen jakkoliv spočítat, natož posoudit, zda Instituce spočítala hodnotu odkupného správně či zda učinila případnou chybu ve výpočtu.

Finanční arbitr plně odkazuje na argumentaci o neurčitosti ujednání o odkupném uvedenou v části 5.4.3 Nálezu.

5.3 *Námítka promlčení nároků Navrhovatele v rozporu s dobrými mravy a úmyslné bezdůvodné obohacení Instituce*

S námitkami Navrhovatele o rozporu námítky promlčení s dobrými mravy a úmyslném bezdůvodném obohacení Instituce se finanční arbitr řádně vypořádal již v kapitole 5.6 Nálezu, na kterou plně odkazuje. Navrhovatel své tvrzení ohledně nemravnosti námítky promlčení zdůvodňuje tím, že se Instituce obohacovala na úkor Navrhovatele úmyslně, avšak ani v námitkovém řízení toto tvrzení ničím nedoložil, pouze konstatoval, že Instituce po celou dobu neoprávněně strhávala poplatky a náklady a nesprávně alokovala pojistné.

Finanční arbitr opakovaně odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 20. 2. 2003, sp. zn. 33 Odo 938/2002, konkrétně k získání úmyslného bezdůvodného obohacení, že je „*nutno prokázat existenci vědomosti žalovaného o tom, že při uzavírání smlouvy o sdružení a při přijetí vkladu od žalobkyně musel žalovaný skutečně vědět nebo být minimálně srozuměn (úmysl nepřímý) s tím, že přijetím finanční částky na svůj účet se bezdůvodně obohacuje. Takové skutkové závěry by přitom musely vyplynout z dokazování provedeného v tomto řízení, neboť Nejvyšší soud ČR je vázán skutkovými zjištěními, která učinil na základě provedeného dokazování odvolací soud. V průběhu řízení však nebyla prokázána vědomost žalovaného o tom, že může získat bezdůvodné obohacení, a že s tímto následkem svého jednání byl srozuměn. Z dokazování naopak vyplynulo, že po uzavření smlouvy a vložení finančních prostředků žalobkyní na účet žalovaného, vyplatil žalovaný žalobkyni úroky z jejího vkladu. Nelze akceptovat názor dovolatelky, že úmysl bezdůvodně se obohatit lze dovodit již z toho, že činnost žalovaného je podle platné právní úpravy zakázána*“.

Finanční arbitr ze shromážděných podkladů nezjistil skutečnosti prokazující úmysl Instituce bezdůvodně se obohatit na úkor Navrhovatele - finanční arbitr nezjistil, že by se Instituce nechovala v souladu s Pojistnou smlouvou, kterou považovala za platnou, nebo že by nebyla připravena Navrhovateli plnit v případě nastalé pojistné události. Instituce rovněž vyplatila Navrhovateli dne 1. 7. 2016 předpokládané odkupné (vypočtené podle pojistně technických zásad) tak, jako by Pojistná smlouva byla platná, neboť Instituce tak učinila na základě výpovědi Navrhovatele doručené finančnímu arbitrovi předtím, než jí Navrhovatel sdělil své pochybnosti o platnosti Pojistné smlouvy a avizoval předžalobní výzvou spor.

Ve vztahu k rozporu námítky promlčení s dobrými mravy, finanční arbitr uvedl s odkazem na relevantní judikaturu již v Nálezu, že odepření práva uplatnit námítku promlčení může nastat pouze ve výjimečných případech, kdy by představovalo zneužití práva na úkor druhého účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a představovalo by nepřiměřeně tvrdý postih tohoto účastníka ve srovnání s charakterem jím uplatněného práva a důvody, pro které toto právo včas neuplatnil (k tomu srov. rovněž např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2016, sp. zn. 29 Cdo 2908/2014).

Nadto, v Nálezu citovaném rozhodnutí ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. 25 Cdo 2593/2011, Nejvyšší soud konstatoval, že „*[o] jednání vykazující znaky přímého úmyslu poškodit druhého účastníka (poznámka finančního arbitra - zneužití námítky promlčení) by ovšem nebylo možno uvažovat z okolností a důvodů, z nichž je vznik uplatněného nároku*

dovozován, nýbrž jen z konkrétních okolností, za nichž byla námitka promlčení tohoto nároku uplatněna“.

Finanční arbitr ani po opakovaném posouzení v řízení nezjistil, že by promlčení práva Navrhovatele způsobila svým jednáním Instituce, ani že by uplatněním této námitky v řízení před finančním arbitrem v rámci standardní procesní obrany úmyslně sledovala poškození Navrhovatele, jinými slovy existenci výjimečných okolností a důvodů, jejichž intenzita by byla způsobit narušit princip právní jistoty odepřením námitky promlčení.

Jak již finanční arbitr vysvětlil v Nálezu, institut promlčení slouží v dlouhodobých smluvních vztazích právní jistotě, mimo jiné tím, že promlčení brání tomu, aby bylo ekonomicky velmi výhodné platnost smluvního vztahu zpochybnit, natož po mnoha letech jeho trvání.

Při posuzování námitky vznesené Navrhovatelem nelze odhlédnout, že on je tou stranou, která se dovolává určení neplatnosti Pojistné smlouvy a vydání bezdůvodného obohacení. Je tedy na Navrhovateli, aby zvážil, zda je pro něj ekonomicky příznivé domáhat se vyslovení neplatnosti Pojistné smlouvy a vydání bezdůvodného obohacení nebo zda by ho takové jednání ekonomicky poškodilo, např. za situace, kdy je nepromlčená částka pojistného nižší než odkupné.

Ustanovení § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi sice stanoví, že „[ř]ízení se zahajuje na návrh navrhovatele“, nicméně žádné ustanovení zákona o finančním arbitrovi neukládá, že výsledek musí být pro navrhovatele příznivý, ba naopak podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi „[a]rbitr je povinen rozhodovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy“, tudíž výsledek řízení pro navrhovatele může být i negativní (např. navrhovatel obdrží méně než instituce nabízela smírně, navrhovatel obdrží jako vydání z bezdůvodného obohacení nižší částku než by činilo odkupné, kdyby pojistná smlouva byla platná atd.).

Finanční arbitr současně nesouhlasí s námitkou Instituce, že Navrhovatel věděl o důvodech neplatnosti již v době uzavření Pojistné smlouvy, protože v tomto okamžiku měl všechny informace, na základě kterých dovozuje neplatnost Pojistné smlouvy, a odkazuje na konstantní judikaturu Nejvyššího soudu, z níž vyplývá, že okamžik, ke kterému lze vztáhnout počátek subjektivní promlčecí lhůty práva na vydání bezdůvodného obohacení, se váže k prokazatelné, nikoliv předpokládané, vědomosti oprávněného o skutkových okolnostech, z nichž lze dovodit, že smlouva, podle které si strany plnily, je neplatná, a že na jeho úkor došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo je získal (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 1. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5129/2014). Skutečnost, že Navrhovatel disponoval v okamžiku uzavření Pojistné smlouvy všemi informacemi proto, aby dovedl, že Pojistná smlouva je neplatná, je pouhým předpokladem pro to, aby Navrhovatel takovou vědomost fakticky nabyt. Nedokazuje však, že tuto vědomost skutečně a prokazatelně nabyt.

Finanční arbitr proto trvá na promlčení práva Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení z neplatné Pojistné smlouvy v tříleté objektivní promlčecí době.

5.4 Vydání bezdůvodného obohacení a námitka promlčení nároků Instituce

Podle § 451 starého občanského zákoníku platí, „(1) Kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat. (2) Bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů.“

Podle § 457 starého občanského zákoníku platí, že „[j]e-li smlouva neplatná nebo byla-li zrušena, je každý z účastníků povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal.“

Finanční arbitr dovozuje, že Instituce se na úkor Navrhovatele obohatila přijatým pojistným a Navrhovatel na úkor Instituce vyplaceným odkupným z Pojistné smlouvy.

Finanční arbitr nevypořádal v Nálezu námitku promlčení nároků Instituce, neboť ji Navrhovatel nevznesl, byť nyní tvrdí opak. Finanční arbitr se proto musel touto námitkou zabývat v řízení o námitkách (Instituce se s námitkou promlčení vznesenou Navrhovatelem seznámila dne 10. 9. 2018, kdy jí byly doručeny Námitky Navrhovatele).

Finanční arbitr považuje vznesení námitky promlčení v odvolacím řízení za přípustné za předpokladu, že závěry o promlčení práva vyplývají ze skutečností, jež vyšly najevo nebo byly zjištěny v prvoinstančním řízení (srov. závěry Nejvyššího soudu např. v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2008, sp. zn. 32 Cdo 4291/2007, rozsudku ze dne 24. 3. 2004, sp. zn. 32 Odo 917/2003 nebo v usnesení ze dne 25. 1. 2006, sp. zn. 32 Odo 364/2005).

Návrh na zahájení řízení podal Navrhovatel k finančnímu arbitrovi dne 27. 12. 2016. Podáním návrhu na zahájení řízení před finančním arbitrem se Navrhovateli podle § 8 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 112 starého občanského zákoníku (*„Uplatní-li věřitel v promlčecí době právo u soudu nebo u jiného příslušného orgánu a v zahájeném řízení řádně pokračuje nebo je-li ohledně jeho práva zahájena mediace podle zákona o mediaci, promlčecí doba neběží od tohoto uplatnění po dobu řízení nebo od tohoto zahájení po dobu mediace. To platí i o právu, které bylo pravomocně přiznáno a pro které byl u soudu nebo u jiného příslušného orgánu navržen výkon rozhodnutí“*), staví promlčecí doba práva na vydání bezdůvodného obohacení.

Z výše citovaného ustanovení § 112 starého občanského zákoníku vyplývá, že ke stavení promlčecí doby dochází pouze přímým uplatněním práva, jež se promlčuje. V posuzovaném případě vystupuje Navrhovatel jako věřitel z bezdůvodného obohacení Instituce ve vztahu k pojistnému, placenému Instituci na základě neplatné Pojistné smlouvy, a Instituce vystupuje jako věřitel ve vztahu k Navrhovateli vyplacenému odkupnému. Jak vyplývá z § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, řízení před finančním arbitrem může zahájit, a uplatnit tak účinky zahájení řízení podle § 8 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi, pouze Navrhovatel. Jinak řečeno promlčecí doba se zahájením řízení Instituci nestaví. To však nebrání Instituci bránit se do výše nároku uplatněného Navrhovatelem kompenzační námitkou (námitkou započtení) ve vztahu k plněním, která Navrhovateli na základě Pojistné smlouvy poskytla.

Jak dovodil Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 25 Cdo 874/2005: *„[v]ěřitel může uplatnit své právo proti dlužníkovi u soudu nejen podáním žaloby na plnění (§ 79 o. s. ř.), ale v řízení vedeném dlužníkem proti němu i podáním vzájemné žaloby (§ 97 odst. 1 o. s. ř.) a rovněž tzv. kompenzační námitkou, tedy projevem, jímž uplatňuje svou pohledávku k započtení proti pohledávce žalobce (§ 98 o. s. ř.). Od okamžiku, kdy bylo právo takto v řízení uplatněno, promlčecí doba až do skončení řízení neběží; po jeho skončení pak její běh pokračuje“*, promlčecí doba se může věřiteli stavět i uplatněním kompenzační námitky. Instituce však v řízení kompenzační námitku vůči Navrhovateli neuplatnila, a tak ani tímto úkonem nezastavila běh promlčecí doby svého práva na vydání bezdůvodného obohacení.

Subjektivní promlčecí doba práva na vydání bezdůvodného plnění je podle § 107 odst. 1 starého občanského zákoníku dvouletá, když platí, že *„[p]rávo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil.“*

Objektivní promlčecí doba je podle § 107 odst. 2 starého občanského zákoníku tříletá resp. desetiletá při úmyslném bezdůvodném obohacení, když platí, že *„[n]ejpozději se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky, a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo.“*

Ze shromážděných podkladů vyplývá, že

- a) Navrhovatel na základě Pojistné smlouvy uhradil Instituci celkové pojistné ve výši 53.000 Kč, z toho na životní pojištění částku 44.785 Kč;
- b) Navrhovatel v období od 27. 12. 2013 (doba rozhodná pro posouzení promlčení nároků Navrhovatele) do konce pojištění uhradil na pojistném na životní pojištění částku ve výši 23.660 Kč;
- c) pojištění založené Pojistnou smlouvou zaniklo ke dni 1. 7. 2016 s výplatou odkupného ve výši 21.014 Kč dne 1. 7. 2016.

Jelikož Instituce vyplatila odkupné dne 1. 7. 2016 a podle § 107 odst. 2 starého občanského zákoníku promlčecí doba k tomuto poskytnutému plnění uplyne za tři roky od jeho poskytnutí, tj. dne 1. 7. 2019 (finanční arbitr nezjistil důvody pro použití dvouleté subjektivní promlčecí doby ani pro použití desetileté objektivní promlčecí doby ve smyslu § 107 starého občanského zákoníku), nezjistil finanční arbitr, že by se Instituci ke dni vydání tohoto rozhodnutí promlčelo právo na vydání bezdůvodného obohacení, které na její úkor získal Navrhovatel přijetím odkupného.

Námítka promlčení nároku Instituce tak není důvodná.

5.5 Zúčtování plnění z neplatné Pojistné smlouvy

Finanční arbitr vedle již v Nálezu citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 33 Odo 791/2005, odkazuje při zdůvodnění provedeného zúčtování na další rozhodnutí Nejvyššího soudu, z nichž vyplývá, že při vzájemném vypořádání plnění z neplatné smlouvy v režimu § 457 starého občanského zákoníku je námítka promlčení zásadně přípustná, soud k ní nepřihlédne pouze tehdy, pakliže by nemohl promlčení namítat druhý účastník (vlastnické právo).

Tak například rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 20 Cdo 4739/2015, předpokládá: „K námitce promlčení Nejvyšší soud také již opakovaně konstatoval, že jde-li o vrácení plnění z neplatné smlouvy, vyplývá synallagmatický vztah ze zákona. V takovém případě se uplatní ustanovení § 107 odst. 3 obč. zák., jehož smyslem je zachování rovnováhy práv obou smluvních stran neplatné smlouvy (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2012, sp. zn. 28 Cdo 3041/2010).“ Nejvyšším soudem odkazované rozhodnutí judikuje, že „[z] výše uvedeného pro posuzovaný případ plyne, že pokud si účastníci podle kupní smlouvy ze dne 6. 10. 2002 plnili (prodávající převzali kupní cenu a kupující převzal předmětný automobil), vznikl mezi nimi synallagmatický závazek ze zákona dle § 457 obč. zák., a obě strany byly povinny si tato plnění vzájemně vrátit. Na charakteru jejich synallagmatického závazku nic nemění ani okolnost, že předmětný automobil byl vrácen nikoliv prodávajícímu, ale vlastníku, tj. okradenému M. B. (resp. jeho pojišťovně). Tímto "vrácením" předmětného automobilu žalobce splnil svou povinnost vyplývající ze synallagmatického závazku. Jelikož vlastnické právo M. B. se v souladu s § 100 odst. 2 obč. zák. nepromlčuje, nemohl podle § 107 odst. 3 obč. zák. P. Č. ani žalobce vznést námitku promlčení. Z téhož důvodu nemohou promlčení namítat ani žalovaní. Protože žalovaným námitka promlčení nepřísluší, je pro posouzení věci nerozhodné, zda k promlčení práva skutečně došlo, tedy i to, zda objektivní promlčecí doba marně uplynula“, výkladem a *contrario* tedy platí, že v případě, že je žalovaný oprávněn vznést námitku promlčení a učinil-li tak, musí se soud promlčením při zúčtování zabývat. Obdobně se Nejvyšší soud vyjádřil například v rozhodnutí ze dne 8. 8. 2016, sp. zn. 28 Cdo 2327/2016.

Ze všech citovaných rozhodnutí vyplývá, že v případě neplatné smlouvy, na jejímž základě si strany poskytly (průběžně poskytovaly) peněžité plnění, vzniká oběma smluvním stranám právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení odpovídající poskytnutým peněžním prostředkům v režimu § 107 starého občanského zákoníku; přitom právo na vydání

peněžitého plnění z neplatné smlouvy představuje právo, které se promlčuje, a není v takovém případě na místě aplikace § 107 odst. 3 starého občanského zákoníku.

Z finančnímu arbitrovi dostupné soudní judikatury, a to ani z Navrhovatelem označeného rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2014, sp. zn. 28 Cdo 1128/2014, nevyplývá, že by při vzájemném zúčtování neměl finanční arbitr zúčtovat pouze nepromlčená práva na vydání bezdůvodného obohacení, resp. že by měl provádět zúčtování na již promlčená práva.

Požadavek Navrhovatele, aby finanční arbitr nejprve zúčtoval veškeré vzájemné pohledávky a námitku promlčení vztáhl až následně na případný rozdíl mezi těmito pohledávkami, nenachází oporu v právní úpravě, ani dostupné judikatuře.

Pokud by takto finanční arbitr postupoval, popřel by smysl a účel institutu promlčení práva, který má věřitele motivovat uplatnit svá práva včas a nedůvodně nenavodit stav nejistoty po mnoha letech, a zejména pak skutečnost, že jednotlivá (opakující se) plnění se promlčují v samostatných lhůtách. Navrhovatelem požadovaným postupem by došlo k nedobrovolnému faktickému „plnění“ na již promlčený dluh - v situaci, kdy smluvní strana namítla promlčení a finanční arbitr nemůže ze zákona promlčené právo přiznat (§ 100 odst. 1 starého občanského zákoníku). Dlužník jistě může plnit na již promlčený dluh, neboť ten sám o sobě svým promlčením nezaniká, avšak může tak učinit pouze sám a dobrovolně - ani finanční arbitr mu nemůže autoritativně uložit povinnost plnit nevymahatelný dluh.

Na tomto závěru proto nemůže nic změnit fakt, že finanční arbitr provádí zúčtování sám z úřední povinnosti, tedy aniž by se Instituce domáhala vrácení svého plnění na neplatnou smlouvu. Finanční arbitr nemůže Instituci autoritativně uložit povinnost plnit na dluh, který je nevymahatelný.

Finanční arbitr při zúčtování postupoval za použití principu priority, kterého se dovolává Navrhovatel a podle kterého se plněním dlužníka, v případě že neuvede, na který z více dluhů u téhož věřitele plní, uhradí dluh nejdříve splatný. Finanční arbitr zúčtoval odkupné primárně s nepromlčeným pojistným, které Navrhovatel (který na základě Pojistné smlouvy plnil více než Instituce a je tedy v pozici věřitele) zaplatil do dne výzvy k nápravě adresované Instituci, a to k okamžiku vzniku bezdůvodného obohacení.

Finanční arbitr proto správně v Nálezu dospěl k závěru, že Instituce je z titulu neplatné Pojistné smlouvy povinna vydat Navrhovateli bezdůvodné obohacení ve výši 2.646 Kč jako rozdíl pojistného, které obdržela od Navrhovatele v nepromlčeném období ve výši 23.660 Kč, a dosud nepromlčeného odkupného ve výši 21.014 Kč, které Navrhovateli vyplatila.

5.6 Nepříslušnost finančního arbitra k řešení sporu z neživotního pojištění

K požadavku Instituce, aby finanční arbitr rozhodnutím o námitkách návrh Navrhovatele v plném rozsahu zamítl, resp. požadavku Navrhovatele, aby finanční arbitr rozhodl tak, jak Navrhovatel požadoval v návrhu na zahájení řízení - tedy v obou případech aby rozhodl rovněž ohledně úrazového pojištění - finanční arbitr opakuje, že ze zákona není příslušný k řešení sporu z jiného než životního pojištění. Jelikož Instituce ani Navrhovatel výslovně nenapadli výrok I. Nálezu ani tento požadavek nijak dále nezdůvodnili, finanční arbitr se těmito námitkami nezabýval, neboť má za to, že svou příslušnost řádně odůvodnil v bodě 1 Nálezu.

6 K výroku rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr neshledal, že by ve věci určení neplatnosti Pojistné smlouvy a vydání bezdůvodného obohacení Navrhovateli rozhodl věcně nesprávně z důvodů namítaných Navrhovatelem a Institucí, a setrvává tak na svém právním závěru, že Pojistná smlouva je neplatná a že Instituce je povinna vydat Navrhovateli bezdůvodné obohacení.

Na základě výše uvedené skutečnosti rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručení nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci (*v případě, že bylo vydáno rozhodnutí o námitkách, nabývá nález právní moci dnem doručení rozhodnutí o námitkách – pozn. finančního arbitra*).

Podle § 244 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – datová schránka zástupce fwuh5fp
Instituce – datová schránka v93dkf5

